

Konu : Mevsimlik Gezici Tarım İşçileri

GENELGE
2024/...

Bu Genelgenin amacı; mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmak amacıyla; buldukları illerden başka illere giden vatandaşlarımızın ve ailelerinin bu süreçte yaşadıkları sorunlarının giderilmesine yönelik olarak yapılacak çalışmalar ile ilgili kurum ve kuruluşların belirlenmesine dair usul ve esasları düzenlemektir.

1. Valiliklerce, mevsimlik gezici tarım işçilerinin yoğun olarak çalıştığı yerlerde; eğitim ve sosyal faaliyetleri ile işçilerin temel ihtiyaçlarını giderebilecekleri ortak kullanım alanları olan, iklim şartlarına uyumlu, emniyetli, ekonomik, estetik ve fonksiyonel, prefabrike, betonarme ya da çelik iskeletli, yeterli büyüklükte bir bina ile elektrik, su ve kanalizasyon alt ve üst yapısı bulunan geçici yerleşim alanları oluşturulması sağlanacaktır.

2. Geçici yerleşim alanları; sel ve su baskını gibi doğa olaylarından olumsuz etkilenmeyecek, yol ve altyapı hizmetlerinin sunumunun kolaylıkla sağlanabileceği, sağlık şartlarına uygun, tehlikeli ve girilmesi yasak yerlere yeterli mesafede, işçilerin asgari ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikleri haiz ve işçi sayısına uygun büyüklükteki kamuya ait taşınmazlar veya hazine taşınmazları arasından seçilecektir. Bu kapsamda talep edilen Hazine taşınmazları Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca, kamuya ait diğer taşınmazlar ise valilik ve ilgili kamu kurumu ile yapılacak protokol kapsamında tahsis edilecektir.

3. Valilikçe uygulanmak istenen eylem planlarında belirlenen alanlara ilişkin öncelikle tahsis belgesi veya protokol belgesi e-METİP sistemine aktarılacaktır.

4. Geçici yerleşim alanlarına su ve elektrik hizmeti verilmesine ilişkin abonelik ve kullanım bedelleri yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları ile il özel idareleri bütçelerine Bakanlıkça tahsis edilen/aktarılan ödeneklerden karşılanacaktır.

5. Geçici yerleşim alanlarının belirli aralıklarla her türlü haşerelere karşı ilaçlanması ile atıkların uzaklaştırılması, temiz içme ve kullanma suyu sağlanması hizmetleri; belediye sınırları içinde veya mücavir alanlarda ilgili belediyelerce, belediye sınırları dışında ise il özel idarelerince yerine getirilecektir.

6. Geçici yerleşim alanlarında, bu maddede belirtilenler ile ortak kullanım binasına ait zaruri ihtiyaçları (tuvalet, banyo) karşılamak amaçlı eklentiler dışında hiçbir geçici veya kalıcı yapıya (çadır, prefabrik, bina vb.) valiliklerce harcama yapılmayacaktır. Geçici yerleşim alanları ile mevcut yollar arasındaki bağlantıyı sağlama maksadı dışında ulaşım altyapısı oluşturulmayacaktır.

7. Geçici yerleşim yerinin işletilme modelinin belirlenmesi ve eylem planları ile birlikte e-METİP sistemine girilmesi sağlanacaktır.

8. İl sağlık müdürlüklerince mevsimlik gezici tarım işçilerinin ve ailelerinin aşılmaları, kadın, gebe, bebek, çocuk ve gençlik sağlığı izlemleri, bulaşıcı hastalık, kanser ve verem

taramalarına ilişkin faaliyetleri periyodik olarak yürütülecektir. Bu hizmetlerin ve hizmetlere erişimin kolaylaştırılması amacıyla mobil sağlık ekipleri oluşturabilecektir.

9. İl sağlık müdürlüklerince mevsimlik gezici tarım işçiliğinin yoğun olduğu bölgelerde yeterli sayıda sağlık personelinin istihdamı sağlanacak ve hizmet ihtiyacına göre personelin çalışma saatleri düzenlenecektir.

10. Aile ve sosyal hizmetler il müdürlüklerince sosyal hizmetler kapsamında mevsimlik gezici tarım işçileri ve aile bireylerinin bilgilendirilmesi sağlanarak; kadın, çocuk, engelli ve yaşlılar için sunulan hizmetlerden yararlandırılacaktır.

11. Okul çağına gelmemiş çocuklar için aile ve sosyal hizmetler il müdürlükleri tarafından geçici yerleşim alanlarında sosyal çalışma görevlisi görevlendirilerek, eğitim ve bakım hizmetleri sunulacaktır.

12. Çalışma ve iş kurumu il müdürlükleri koordinasyonunda sosyal güvenlik il müdürlükleri ile aile ve sosyal hizmetler il müdürlüklerinin katılımlarıyla oluşturulan çocuk işçiliği ile mücadele birimleri çocuk işçiliği riskini ortadan kaldırmak üzere mevsimlik gezici tarım işçilerine, tarım iş aracılarına, tarla/bahçe sahiplerine ve işverenlere yönelik faaliyetler yürütecektir.

13. İl milli eğitim müdürlüklerince; öncelikle geçici yerleşim alanlarında eğitim ve sosyal faaliyetler için oluşturulan binanın, çocuklar için etkin bir eğitim merkezi olarak kullanılması sağlanacaktır.

14. İşçilerin zorunlu öğretim çağındaki çocuklarının eğitimlerini devam ettirmek üzere konu hakkında Milli Eğitim Bakanlığınca yayımlanan ilgili genelge hükümleri uygulanacaktır. Bu hususta şartlı nakit transferi gibi özendirici tedbirler etkin şekilde uygulanacak, çocukların okul kıyafetleri ve malzemeleri valiliklerce sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları aracılığıyla temin edilecektir.

15. Özel eğitim ihtiyacı bulunan çocuklar rehberlik araştırma merkezi müdürlükleri tarafından eğitim imkânlarından faydalandırılacaktır.

16. İl müftülüklerince mevsimlik gezici tarım işçilerinin ve ailelerinin inanç ve ibadet ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli tüm tedbirler alınacaktır.

17. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı tarafından mevsimlik gezici tarım işçilerinin göç dönemlerinde yolculuklarının güvenli ve sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi amacıyla; göç alan ve göç veren yerler arasında trafik denetimleri artırılacak, araç ve yol güvenliğinin gerektirdiği kontroller hassasiyetle ve sıklıkla yapılacak ve gerekli bütün tedbirler alınacaktır.

18. Mevsimlik gezici tarım işçilerini taşıyan karayolu araçlarının 24.00-06.00 saatleri arasında şehirlerarası yolculuk yapmamaları sağlanacaktır.

19. Kolluk kuvvetlerince, geçici yerleşim alanlarında gece ve gündüz düzenli aralıklarla güvenlik amaçlı devriye faaliyetleri yapılacaktır.

20. Kolluk kuvvetlerince, gerek yol kontrollerinde gerekse geçici yerleşim alanı devriyelerinde Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği kapsamında edinilmesi gereken belge

denetimleri yapılacak, belgesi olmayan tarım iş araçları ile ilgili tutanak tutulup çalışma ve iş kurumu il müdürlüklerine ulaştırılacaktır.

21. Geçici yerleşim alanlarının korunmasına 11/6/2020 tarihli ve 7245 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu gereği istihdam edilen bekçiler arasından yeterli sayıda görevlendirme yapılacaktır.

22. Mevsimlik gezici tarım işçileri, daimi ikamet ettikleri illere geri döndüklerinde çalışma ve iş kurumu il müdürlükleri, halk eğitim merkezleri ve mesleki eğitim merkezlerince; işçiler arasında yaygın eğitim ihtiyacı olanlar tespit edilerek eğitim ihtiyaçları karşılanacak, yetişkinlere okuma-yazma ve/veya meslek edindirme kursları ile sosyal-kültürel faaliyetler düzenlenecektir.

23. Çalışma ve iş kurumu il müdürlüklerince, işverenlerin mevsimlik tarım işçilerini özel istihdam büroları veya Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü'ne kayıtlı tarım araçları aracılığı ile istihdam etmelerine yönelik tanıtıcı ve teşvik edici faaliyetler gerçekleştirilecektir.

24. Çalışma ve iş kurumu il müdürlükleri ve sosyal güvenlik kurumu il müdürlüklerince, işçilerin çalışma ve sosyal güvenlikleri açısından mevcut durumları yürütülecek çalışmalarla iyileştirilecektir.

25. Bu Genelge kapsamında yürütülecek faaliyetlerin doğru anlaşılması ve uygulanması için sorumlu kurum ve kuruluşlarca; göç veren illerde işçiler ve tarım araçlarına, göç alan illerde ise işverenlere ve yöre halkına yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.

26. Kolluk kuvvetlerince mevsimlik gezici tarım işçilerinin ve ailelerinin bilgileri alınarak, e-METİP'e aktarılacaktır. Bu bilgilerin e-METİP'e sürekli ve eksiksiz şekilde aktarılması için teknik altyapının kurulması çalışmaları dahil gerekli her türlü düzenleme Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı tarafından yapılacaktır.

27. Bakanlık, Milli Eğitim Bakanlığına ve Sağlık Bakanlığına e-METİP'e kayıtlı olan mevsimlik gezici tarım işçilerinin ve aile bireylerinin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaralarını bildirecektir.

28. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kullanılmakta olan Milli Eğitim Bakanlığı Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nde (e-Okul) yer alan mevsimlik gezici tarım işçisi çocuklarına ilişkin kayıtlar e-METİP'e aktarılacaktır. Bu bilgilerin e-METİP'e sürekli ve eksiksiz şekilde aktarılması için teknik altyapının kurulması çalışmaları dahil gerekli her türlü düzenleme Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılacaktır.

29. Mevsimlik gezici tarım işçilerinin ve ailelerinin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaraları her sağlık hizmeti sunumunda alınarak, sunulan hizmetlere ilişkin bilgiler kişisel verileri içermeyecek şekilde e-METİP'e aktarılacaktır. Bu bilgilerin e-METİP'e sürekli ve eksiksiz şekilde aktarılması için teknik altyapının kurulması çalışmaları dahil gerekli her türlü düzenleme Sağlık Bakanlığı tarafından yapılacaktır.

30. Bakanlık gerekli gördüğü takdirde e-METİP'in etkinliğinin artırılması amacıyla diğer kamu kurum ve kuruluşlarından veri talebinde bulunabilecektir.

31. Bu Genelge kapsamında yürütülecek faaliyetler için ihtiyaç duyulan mali kaynak yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına, “Bakanlıklar ve Diğer Merkezi İdare Kuruluşlarının Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları Aracılığıyla Yapacakları İşlerin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar” çerçevesinde; il özel idarelerine ise ödeme emri belgesine eklenecek bakan onayı, il özel idaresi tarafından düzenlenen talep yazısı ve harcama talimatına istinaden Bakanlıkça verilecektir.

32. Bakanlıkça kaynak aktarılamaması durumunda ihtiyaç duyulan mali kaynak yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları, il özel idareleri, belediyeler, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları bütçelerinden de karşılanabilecektir.

33. Valiler tarafından METİP iş ve işlemlerinin yürütülmesi amacıyla bir yönetici “koordinatör” olarak görevlendirilecektir.

34. Koordinatör, Eylem Planı'nın hazırlanması, uygulanması ve izlenmesi sırasında çalışma ve iş kurumu il müdürlükleri, il emniyet müdürlükleri, il jandarma komutanlığı, il tarım ve orman müdürlükleri, aile ve sosyal hizmetler il müdürlükleri, SGK il müdürlükleri, belediye/büyükşehir belediyesi temsilcileri ile ihtiyaç görülmesi halinde mülki idare amirinin belirleyeceği sivil toplum kuruluşları ve/veya kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ile işbirliği içerisinde çalışır.

35. Koordinatör, Bakanlık ve valilik arasında gerekli iletişimi sağlamakla ve Bakanlıkça istenen bilgi ve belgeleri bildirmekle yükümlüdür.

36. Sekreteryaya hizmetleri koordinatör tarafından yürütülür.

37. Valilikçe onaylanan bir sonraki yıla ait Eylem Planı, Bakanlıkça ilan edilecek tarih aralığında koordinatör tarafından her yıl e-METİP'e girilecektir.

38. Yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına ödenek tahsisinde ve il özel idarelerine ödenek aktarılmasında e-METİP'e girilecek olan Eylem Planı esas alınacaktır.

39. İlgili yılda ödenek kalması ve kalan ödeneğin bir sonraki yılda kullanılmak istenmesi durumunda söz konusu ödeneğin kullanılabilmesi için yeni eylem planı girilecektir.

40. İlgili yılda il özel idarelerine aktarılan ödenek ile planlanan geçici yerleşim yerinin yapımına başlanmaması durumunda gerekçeli rapor ile kullanılmayan ödenek Bakanlığa iade edilecektir.

41. Eylem Planı'nda, öncelikle bu Genelgenin üçüncü maddesinde belirtilen nitelikte geçici yerleşim alanları oluşturulmasına öncelik verilecektir.

42.İlgili valilik tarafından Eylem Planı'nda yer alan hedeflere ilişkin gerçekleşme durumları Bakanlıkça belirlenecek aralıklarda e-METİP'e girilecektir.

43. Valilikler, hazırladıkları Eylem Planı'nda yer alan faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere Bakanlıkça gönderilen ödenekten, üniversiteler, başvuru tarihi itibariyle en az üç yıldır faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları mevsimlik gezici tarım işçilerinin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesine yönelik projelerine maddi destek sağlayabilecektir.

44. Destek talebinde bulunulan projeler, valilikçe değerlendirilecektir. Uygun bulunan projelerin Eylem Planı faaliyetleriyle uyumlu olması şartı aranacaktır.

45. Destek sağlanan projelerde mali desteğin uygun ve yerinde kullanımının denetimi için valilikçe, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yetkilendirilmiş bağımsız denetçiler tarafından bağımsız dış denetim yaptırılacaktır.

46. Eylem Planı ile uyumsuz olan veya bağımsız dış denetimi kabul etmeyen kurum ve kuruluşlara maddi destek sağlanmayacaktır.

47. Değerlendirme sonucunda destek sağlanması vali tarafından onaylanan projelere ilişkin bilgiler, e-METİP'e girilecektir.

48. Valiler gönderilen ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanımını sağlayacak ve tahsis amacı dışında kullanılmaması için gerekli her türlü tedbiri alacaktır.

49. İl düzeyinde alınacak tedbirler valiliklerce ilan edilecek ve tüm bu tedbirlere yönelik çalışmalar valilerin gözetim ve denetiminde icra edilecektir. Ayrıca valiliklerce tedbirlere aykırı davranışlar hakkında idari ve cezai yaptırım uygulanması için gerekli işlemlerin yaptırılması sağlanacaktır.

50. Mevsimlik gezici tarım işçisi (işçi) gönderen ve alan her il ve ilçede, mülki idare amirinin başkanlığında; o ildeki ve ilçedeki ilgili kurum ve kuruluş, işçi, aracı ve işveren (toprak sahibi/işleyen) temsilcilerinin katılımı ile "İl/İlçe Mevsimlik Gezici Tarım İşçileri İzleme Kurulu" oluşturulacaktır.

51. Tarımda iş araçlarının belgelendirilmesi sağlanarak, belgesi olmayan iş araçlarının işçi temin etmelerinin önlenmesi ve iş araçları ile işverenler veya doğrudan işçiler ile işverenler arasında sözleşme yapılmasının sağlanması için gerekli tedbirler alınacaktır. İşveren/iş aracı ve işçi arasındaki ücret ve diğer konulara ilişkin uyuşmazlıkların öncelikle il ve ilçelerde kurulacak izleme kurullarında çözümlenmesi temin edilecektir.

52. İl/İlçe Mevsimlik Gezici Tarım İşçileri İzleme Kurullarınca, mevsimlik çalışma döneminin başında ve sonunda, o il ve ilçede yürütülen faaliyetler, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri Mevsimlik Gezici Tarım İşçileri İzleme Kurulunda görüşülmek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderilecektir.

53. Geçici yerleşim alanlarının sürekli ikamete dönüşmemesi ve tarımsal üretim sürecine bağlı olarak geçici yerleşim alanı olarak kullanılması mülki idare amirliğince temin edilecektir.

54. Mevsimlik tarım işçilerinin kayıt altına alınabilmesi için Tarım ve Orman Bakanlığı taşra teşkilatı; işçilerin bilgilerini temin edip kolluk kuvvetleri ile paylaşacaktır.

55. Tedbirlerin uygulanması sırasında, yetersiz kalması halinde faaliyetlerin yürütülmesi kamu ihale mevzuatı hükümlerine uygun olarak sağlanacaktır. Ayrıca valilikler tarafından; ilgili mevzuat uyarınca, o ilde bulunan üniversitelerde çalışan öğretim üyeleri/öğretim görevlileri görevlendirilebilecektir.

56. Eylem Planı kapsamında hiçbir şekilde taşınmaz, iş makinesi ve taşıt (mobil sağlık aracı dahil) satın alınmayacaktır. Bu Genelge kapsamında faaliyetlerin gerçekleştirilmesi

amacıyla, kamu kurum ve kuruluşlarına ait araçların METİP iş ve işlemlerinde kullanılması olanaklı kılınacaktır.

57. Kurum ve kuruluşlarının makine parkının yetersizliği durumunda geçici yerleşim alanı için altyapı oluşturulması ve bu kapsamda ihtiyaç duyulan hizmetlerin yerine getirilmesi için valiliklerce hizmet alımı yapılabilecektir.

58. Bakanlık gerekli gördüğü takdirde ilgili kurum temsilcilerinin de katılımıyla izleme ekibi oluşturarak Eylem Planı'na uygunluk tespiti ve faaliyetlerin takibi amacıyla saha ziyaretleri yapacaktır. Valiliklerce izleme ekibine gerekli kolaylık ve destek sağlanacaktır.

59. Bir önceki yıla ilişkin eylem planı ve performans göstergeleri ile uygulanmışsa maddi destek sağlanan projelerin sonuçları valiler tarafından her yıl yapılacak toplantıda Kurul'a sunulacaktır.

60. Bir önceki yılda yürütülen eylem planı sonuç raporlarının e-METİP sistemine girilmemesi durumunda yeni eylem planları değerlendirmeye alınmayacaktır.

61. Kurul; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı başkanlığında; Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bakan yardımcılarının katılımıyla oluşmaktadır.

62. Kurul, Bakanlığın çağrısı üzerine hazırlanan gündeme göre toplanır.

63. Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Mevsimlik gezici tarım işçiliği ile ilgili ulusal politikanın belirlenmesi.
- b) Mevsimlik gezici tarım işçileri ile ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması.
- c) Valiliklerce bu Genelge kapsamında yürütülen faaliyetlerin izlenmesi ve sorunlara çözüm üretilmesi.

64. Kurulun sekretarya hizmetleri Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından sağlanacaktır.

65. Mevsimlik gezici tarım işçisi vatandaşlarımızın ve ailelerinin yaşadıkları sorunlarının giderilmesine yönelik bu Genelgede yer alan faaliyetler ilgili tüm kurum ve kuruluşlar, üniversiteler, meslek birlikleri ve sivil toplum örgütlerinin katkılarıyla yapılacaktır.

2017/6 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI